

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΣΕΝΚΕΡΙΑΝΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

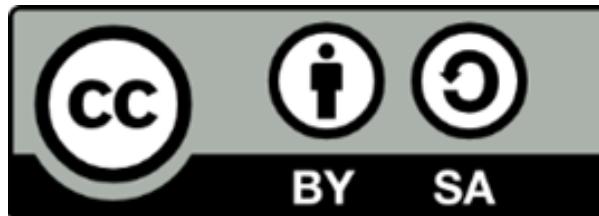
Ενότητα 8: Μετασχηματισμοί πρώτου επιπέδου

Πέτρος Βούβαρης
Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην παιδεία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Σκοποί ενότητας

- Εισαγωγή στους μετασχηματισμούς πρώτου επιπέδου της θεμελιώδους δομής
- Διερεύνηση των συνεπειών της διαβατικής πλήρωσης του *Baßbrechung* στους μετασχηματισμούς πρώτου επιπέδου της θεμελιώδους δομής

Περιεχόμενα ενότητας

- Μετασχηματισμοί πρώτου επιπέδου: *Ursatz* από 3
- Μετασχηματισμοί πρώτου επιπέδου: *Ursatz* από 5
- Μετασχηματισμοί πρώτου επιπέδου: *Ursatz* από 8
- Συνέπειες της διαβατικής πλήρωσης του *Baßbrechung*: “Βαθμίδες” και συγχορδίες

Μετασχηματισμοί πρώτου επιπέδου: *Ursatz* από 3

Μετασχηματισμοί πρώτου επιπέδου: *Ursatz* από 3

15

1a) 3
2a) b)
1 (I⁶) V I || 1 (III⁹) V I

2a) b) c) d)
I - (I⁶) - V - I I - (III⁹) - V - I I - IV⁷ - V - I I - II V I
=IV(5)6

3a) b) c) d)
I (I⁶) - V I I (III⁹) - V I I - (I⁶) II V I I - (p.t.) - IV⁷ V I
=IV(5)6

4a) b)
I - (I⁶) — V I See 1b, 2b, 3b.

5a) b)
I IV⁷ V I I II V I
=IV(5)6

6)
I II V I
=II - V - I

Μετασχηματισμοί του *Ursatz* από 3
(Schenker 1979 [supplement], Σχ. 15)

Μετασχηματισμοί πρώτου επιπέδου: *Ursatz* από 5

Μετασχηματισμοί πρώτου επιπέδου: *Ursatz* από 5 [1]

«[Στο πλαίσιο της καθόδου από 5], η αποστολή των μεσαίων επιπέδων και της επιφάνειας είναι να εξαλείψουν το κενό αντιστικτικής υποστήριξης στο διαβατικό 4, μετασχηματίζοντας το 4 αυτό σε συμφωνία και υποβάλλοντάς το σε επεξεργασία-ανάπτυξη στον χρόνο προκειμένου εν τέλει να εδραιώσουν και να πληρώσουν τη δομική υποδιαίρεση 5 - 3 - 1 ή 5 - 2 - 1» (Schenker 1979, §39, σ. 20).

Μετασχηματισμοί πρώτου επιπέδου: *Ursatz* από 5 [2]

16

1 a) $\begin{smallmatrix} \wedge & \wedge \\ 5 & 4 \\ \wedge & \wedge \\ 3 & 2 \\ \wedge & \wedge \\ 1 & b) \end{smallmatrix}$

(I⁶) (III^{4 \flat})

2 a) b) c) d)

I — IV⁷ V I, I — II V I, I II — V I
=IV(5)6

etc.

3 a) b) c) etc.

I — (p.t.) IV — V I, I — (p.t.) IV — V I, I — (p.t.) II V I
=IV(5)6

etc.

4 a) b) See 1b, 2b, 3b.

5

I — IV⁷ V I, =I IV — V I, I — II V I, I IV V⁴⁻᳚ I
(II⁸)

6

I II — V I, I — II V I

Μετασχηματισμοί του *Ursatz* από 5
(Schenker 1979 [supplement], Σχ. 16)

Μετασχηματισμοί πρώτου επιπέδου: *Ursatz* από 8

Μετασχηματισμοί πρώτου επιπέδου: *Ursatz* από 8

18

1 2 3 4 5 6

(16) I (III⁴) V I III⁽⁴⁾

etc.

etc.

etc.

etc.

etc.

etc.

Μετασχηματισμοί του *Ursatz*
από 8 (Schenker 1979
[supplement], Σχ. 18)

Ursatz από 5 και 8 με διπλό Baßbrechung

19

a)

I (1) IV⁸ V⁷ I (2) V I

b)

I (1) V I IV V I (2) I (1) IV⁸ V⁷ I (2) II V I

(See Fig. 19, a.)

1 J.S. Bach, Passacaglia in C Minor

20

I (1) IV V (2) I (2) (IV)⁷ V I

2 J.S. Bach, Chromatic Fantasy and Fugue

Fugue

= (1) - III⁵ - (p.t.) - V^{#3} I (2) II V I

Ursatz με διπλό Baßbrechung (Schenker 1979 [supplement], Σχ. 19 & 20)

Παράδειγμα *Ursatz* με διπλό *Baßbrechung*

A musical score analysis diagram for a piano piece by J. Haydn. The top part shows a treble and bass staff with a thick horizontal bar above them. Above the bar, numbers 5, 4, 3, 2, and 1 are written, connected by vertical lines to specific notes in the bass staff. The bass staff has several notes crossed out with a large 'X'. Below the staff, Roman numerals I, V, I, ii⁶, V, I are written under the corresponding notes. The bottom part shows a graphical representation of the bass line movement, with a series of curved arrows indicating the transition from one note to the next across the different harmonic positions.

J. Haydn, Σονάτα για πιάνο σε Ντο μείζονα, Hob. XVI/35, I, μ. 1-8
(γραφική ανάλυση)

Διαβατική πλήρωση του *Baßbrechung*: Βαθμίδες [*Stufen, Scale Steps* (αγγλ.)] και συγχορδίες

Συνέπειες της διαβατικής πλήρωσης του *Baßbrechung* [1]

«Το μπάσο στα διαγράμματα 15, 16 και 18 αποτυπώνει τη γέννηση των μελωδικών διαστημάτων δεύτερης, τα οποία είναι οι πραγματικοί φορείς του αντιστικτικού-μελωδικού παράγοντα.

Ο αρπισμός πληρώνεται ολοκληρωτικά σαν να ήταν επάνω φωνή που πληρώνεται με διαβατικούς φθόγγους. Κατά τον τρόπο αυτόν, δημιουργείται μία αμφίσημη κατάσταση αναφορικά με τη σχέση του αρπισμού του μπάσου και της μελωδικής πλήρωσης.

Ωστόσο, αυτή η αμφίσημη κατάσταση εν τέλει διευθετείται κατά την πτωτική πέμπτη V – I, η οποία υπογραμμίζει την αρμονική διαίρεση της συγχορδίας περισσότερο από την μελωδική πλήρωση του ανιόντος αρπισμού. [...]

Όταν ο τέταρτος φθόγγος του μπάσου Φα παίρνει έμφαση από έναν φθόγγο της θεμελιώδους γραμμής, τότε έχουμε, εντός του πλαισίου της κίνησης I – V, μία γραμμική πρόοδο τέταρτης, Ντο – Φα, με αποτέλεσμα την αρμονική σύνδεση I – IV.

Επισημαίνω αυτήν τη σχέση διαγραμματικά χρησιμοποιώντας συμπλεκόμενες καμπύλες, οπότε έχουμε: I – IV – V. Η V είναι ο στόχος, ενώ η IV αντιπροσωπεύει το δευτερεύον αντιστικτικό-μελωδικό βήμα του διαστήματος δεύτερης» (Schenker 1979, §56, σ. 30).

Συνέπειες της διαβατικής πλήρωσης του *Baßbrechung* [2]

«Η αρμονική σύνδεση IV – V εξισορροπεί την πέμπτη με μία μελωδική δεύτερη – ένα πλήρως αντιστικτικό μέσο που προκύπτει όταν μία ανιούσα διαδοχή πέμπτης πληρώνεται από διαβατικούς φθόγγους. [...] Για τον λόγο αυτόν, στην αποκαλούμενη ππώση I – IV – V – I στην ελεύθερη σύνθεση, η V υπερέχει λόγω της εκ των προτέρων ανάπτυξής της ως φθόγγος της συγχορδίας, ενώ η τοποθέτηση της IV πριν την V δίνει έμφαση στο βηματικό διάστημα δεύτερης και, ως εκ τούτου, στον αντιστικτικό παράγοντα». (Schenker 1979, §186, σ. 69).

«Ως συνέπεια του περιορισμού που θέτει η φωνοδήγηση, όλες εκείνες οι μεμονωμένες συγχορδίες που προκύπτουν από τη διαδοχή των διαφόρων φωνών αναγκάζονται να κινηθούν προς τα εμπρός. Όλες οι μεταβατικές συγχορδίες που εμφανίζονται κατά την πρόοδο ενός έργου προκύπτουν από τις επιταγές της φωνοδήγησης». (Schenker 1979, §84, σ. 35).

Τέλος 8ης Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

